

УДК 336.7:332.12(477)

Копилюк О. І.,

kopylyuk@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-0977-1309, Researcher ID: F-3146-2019, д.е.н., проф., завідувач кафедри фінансів, економічної безпеки, банківської справи та страхового бізнесу, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

Музичка О. М.,

olexmu@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-2625-5741, Researcher ID: F-2153-2019, к.е.н., доц., доцент кафедри фінансів, економічної безпеки, банківської справи та страхового бізнесу, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ ТА РІВНЯ ЇЇ РОЗВИТКУ

Анотація. У статті представлено авторський підхід до трактування суті регіональної банківської системи, конкретизовано ознаки її функціонування та окреслено методологію оцінювання рівня її розвитку, місце й значення у регіональній суспільній системі. Метою статті є обґрунтування методологічних підходів до оцінювання рівня розвитку регіональної банківської системи. У ході дослідження встановлено, що банківська система регіону є відносно самостійною підсистемою національної банківської системи та регіональної економіки. Доведено, що дуальна інституційно-функціональна приналежність регіональної банківської системи означає її функціональну спрямованість як на реалізацію функцій національної банківської системи, так і регіональної економіки. Структурно регіональна банківська система представлена сукупністю банківських установ, що розташовані на визначеній території регіональної суспільної системи, які також входять до сукупності банківських установ, що формують усю національну банківську систему. Відзначено, що комплексна оцінка функціонування регіональної банківської системи може здійснюватися на основі індексного методу, в основу якого доцільно включати такі показники: індекс насиченості регіону фінансовими послугами, загальноприйняті показники аналізу стану банку, різні показники оцінювання розвитку банківської системи регіону, які забезпечують аналіз розвитку регіональної банківської системи за різними групами показників з позицій інституційного розвитку, показників впливу на економіку регіону, структури активів та пасивів. Запропоновано досліджувати схожість або відмінність між регіональними банківськими системами із застосуванням кластерного аналізу залежно від метричної відстані між ними. Подальші дослідження повинні стосуватися розробки критеріїв міри регіоналізації банківської системи, визначення стратегічних напрямів її реформування з врахуванням суттєвого зменшення кількості регіональних підрозділів – філій та безбалансових відділень, зниження обсягів кредитної, інвестиційної та депозитної діяльності на тимчасово окупованих територіях і показників ефективності функціонування регіональної банківської системи.

Ключові слова: регіон, банківська система, кластерний аналіз, індексний метод, регіональна політика.

Копилюк О. І.,

kopylyuk@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-0977-1309, Researcher ID: F-3146-2019,

Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Finance, Economic Security, Banking and Insurance Business, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

Muzychka O. M.,

olexmu@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-2625-5741, Researcher ID: F-2153-2019, Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, Economic Security, Banking and Insurance Business, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

RESEARCH METHODOLOGY OF THE REGIONAL BANKING SYSTEM AND ITS LEVEL OF DEVELOPMENT

Abstract. The article presents the author's approach to the interpretation of the essence of the regional banking system, specifies the signs of its functioning and outlines the methodology for assessing the level of its development, its place and significance in the regional social system. The purpose of the article is to substantiate methodological approaches to assessing the level of development of the regional banking system. In the course of the study, it was determined that the banking system of the region is a relatively independent subsystem of the national banking system and

the regional economy. It is proved that the dual institutional and functional affiliation of the regional banking system means its functional focus on both the implementation of the functions of the national banking system and the regional economy. Structurally, the regional banking system is represented by a set of banking institutions located in a defined territory of the regional social system, which are also included in the set of banking institutions that form the entire national banking system. It was noted that a comprehensive assessment of the functioning of the regional banking system can be carried out on the basis of the index method, which should be based on the following indicators: the index of saturation of the region with financial services, generally accepted indicators of the analysis of the state of the bank, various indicators of the assessment of the development of the banking system of the region, which provide an analysis of the development of the regional banking system according to different groups of indicators from the standpoint of institutional development, indicators of impact on the regional economy, structure of assets and liabilities. It is proposed to investigate the similarity or difference between regional banking systems using cluster analysis depending on the metric distance between them. Further research should be related to the development of criteria for the degree of regionalization of the banking system, the determination of strategic directions for its reform, taking into account the significant reduction in the number of regional units - branches and off-balance-sheet branches, the reduction of the volume of credit, investment and deposit activities in the temporarily occupied territories and indicators of the effectiveness of functioning of the regional banking system.

Key words: region, banking system, cluster analysis, index method, regional policy

JEL Classification: R58

DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2022-67-05>

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку економіки України характеризується високим динамізмом, необхідністю реформування місцевого самоврядування й адміністративно-територіального устрою з впровадженням новітніх підходів до управління регіональним розвитком, його фінансовим забезпеченням на основі розширення міжнародного, міжрегіонального й транскордонного співробітництва. Формування і реалізація державної регіональної політики з врахуванням секторальної, територіальної та управлінської складових неможливі без ефективно функціонуючої банківської системи на загальнодержавному й регіональному рівнях, яка б забезпечувала інвестиційні, кредитні й споживчі потреби регіонів з врахуванням природних, демографічних, інноваційних та інших особливостей й викликів та загроз війни з Росією. Регіональна банківська система має дуальний характер, оскільки, з однієї сторони, є складовою регіональної економічної системи, а з іншої, – банківської системи України. За таких умов розроблення методології функціонування регіональної банківської системи має теоретичне та прикладне значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання функціонування регіональних банківських систем, формування та реалізації політики їх розвитку, методології оцінювання ефективності є недостатньо розкритими та дослідженими. Варто зазначити, що існує значна кількість досліджень, які стосуються розвитку банківської системи України, її політики і стратегії на загальнодержавному рівні. Зокрема, цій проблематиці присвятили свої праці вітчизняні та закордонні учені, такі як: Г. Дегріс, С. Гертнер, Ф. Флюгель, А. Павлік, У. Карпінська, П. Плускота, Д. Шмідт, Б. Буркинський, А. Гальчинський, В. Геєць, М. Долішній, Б. Данилишин, В. Коваленко, М. Могильницька, Я. Побурко, І. Сторонянська та ін. Незважаючи на вагомий науковий доробок, недостатньо висвітленими

залишаються питання розробки методологічних засад функціонування регіональної банківської системи.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування методологічних підходів до оцінювання рівня розвитку регіональної банківської системи.

Вклад основного матеріалу дослідження. Для якісного дослідження регіональної політики розвитку банківської системи насамперед дуже важливо розуміти доцільність розгляду регіону як системи, що є особливою складовою системи загальнодержавного рівня зі складними системоутворюючими зв'язками та взаємозалежностями. Вивчення банківської системи в структурі регіону як системи (регіональної банківської системи) дасть змогу чітко розуміти її місце і значення для соціально-економічного розвитку регіону, країни загалом, розрізняти сильні та слабкі сторони впливу цієї складової на інші сфери життєдіяльності соціуму та визначити її чутливість до них. Як стверджують закордонні учені, регіональні економічні диспропорції можуть бути суттєво зменшені регіональними (місцевими) банками. Результати їх функціонування засвідчують, як важливо аналізувати банківські системи на місцевому рівні з позицій розвитку економіки регіонів [2, 5, 10].

Як наслідок, за результатами таких тверджень можна сформулювати засади регіональної політики розвитку банківської системи в контексті забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіону як територіальної суспільної системи.

А. Павлік, У. Карпінська, А. Адамчик відзначають ключове значення регіональних банків для обслуговування потреб населення у містах та селах. Вони є основними фінансовими установами, що підтримують розвиток сільського господарства та сільських територій, а також малих і середніх підприємств. Через кредитування вони відіграють фундаментальну роль у регіональному розвитку [3].

Закордонний досвід функціонування комерційних і місцевих (кооперативних) банків досліджено П. Плускотою. Автор представляє модель співпраці комерційних та кооперативних банків із органами місцевого самоврядування. На думку вченого, комерційні банки Польщі надають фінансові послуги клієнтам у більшій мірі на рівні воєводств і повітів, а кооперативні – повітів та гмін. Кооперативні банки через свій місцевий, регіональний характер намагаються налагодити ефективну співпрацю з невеликими органами місцевого самоврядування та комерційними банками. Співпраця на місцевому рівні має бути каталізатором змін, а також елементом побудови центру компетенції в кожній галузі. Ефективна співпраця має не лише приносити користь обом сторонам, але й більшою мірою стимулювати регіональний розвиток та економічні перетворення на місцевому рівні [4].

Поряд з тим, розгляд банківської системи в структурі регіону повинен бути дуже тісним із урахуванням загальнодержавних процесів, адже регіональна банківська система є важливою підсистемою формування всієї банківської системи країни та надзвичайно вагомою сферою життєдіяльності держави, яка забезпечує потоки фінансових ресурсів за різними потребами. По суті, за сучасних умов організації життєдіяльності суспільства та розвитку економічних, соціально-трудових, політико-правових та інших відносин неможливо уявити такі процеси без обслуговування їх банківською системою.

Таким чином, вважаємо, що банківська система регіону є відносно самостійною підсистемою національної банківської системи та регіональної економіки. Такий дуальний підхід у дослідженні цієї категорії є обов'язковим у застосуванні. Як наслідок, можна говорити про формування регіональної банківської системи.

Вважаємо, що банківську систему потрібно вивчати в інституційно-функціональному прояві реалізації фінансово-кредитного механізму з дуальним підходом до її розгляду і як підсистеми національної банківської системи, і як складової регіональної економіки, що пронизує собою всі сфери життєдіяльності суспільства на визначеній території.

Дуальна інституційно-функціональна приналежність регіональної банківської системи означає її функціональну спрямованість як на реалізацію функцій національної банківської системи, так і регіональної економіки, а також формування її структури сукупністю банківських установ, що розташовані на визначеній території регіональної суспільної системи, які також входять до сукупності банківських установ, що формують усю національну банківську систему.

В окремих дослідженнях представлено аргументи щодо доцільності розгляду регіональних банківських систем [8, 9]. Тут важливо звертати увагу на значення банківських установ для розвитку регіону, адже важливим фактором, який дозволяє реалізувати регіональну політику і посилити конкурентність регіону, є залучення потенціалу фінансово-кредитних установ для подолання негативних тенденцій і диспропорцій у рівнях соціально-економічного

розвитку територій. Як вважають О. Колодізев, О. Бойко та інші автори колективної монографії, успішне функціонування банківської системи загалом залежить від фінансового стану кожного окремого банку, його здатності протидіяти негативним факторам і динамічно розвиватися [6].

М. Могильницька, В. Васюта та Я. Побурко під банківською системою регіону розуміють сукупність установ, діяльність яких організовується за участю Національного банку України (територіального відділення) для виконання функцій фінансового посередництва в русі коштів між клієнтами, суб'єктами, що володіють ними, і суб'єктами, які їх використовують у межах заданих відносин (певних норм і правил) і для досягнення конкретної мети. Банківська система регіону є, з одного боку, підсистемою банківської системи України. На неї поширюються правила і норми здійснення діяльності, що характерні для всієї банківської системи держави. З іншого боку, банківська система регіону є підсистемою соціально-економічної системи регіону, оскільки обслуговує потреби фінансового забезпечення функціонування соціально-економічних процесів [7].

На основі ґрунтовного вивчення ознак регіональної банківської системи ми дійшли висновку, що базовими серед них можуть вважатися такі, як системність, структурність, функціональна спрямованість, динамічність, відносна закритість і контактність.

На сьогоднішній день існує декілька підходів до оцінювання функціонування банківської системи на регіональному рівні. Згідно з рекомендаціями Європейського Центрального банку регіональну банківську систему необхідно досліджувати з урахуванням шести ключових характеристик: ліквідність, капіталізація, концентрація, диверсифікація діяльності, присутність установ із іноземним капіталом та ступінь сукупного фінансування [1, с. 11].

Окрім того, комплексна оцінка функціонування регіональної банківської системи може здійснюватися на основі індексного методу, в основу якого доцільно включати такі показники:

1) індекс насиченості регіону фінансовими послугами – забезпечує порівняльний аналіз економік різних регіонів за рівнем насиченості визначеними фінансовими послугами (активи, кредити, рівень розвитку заощаджувальної діяльності і т.п.);

2) загальноприйняті показники аналізу стану банку – дають точну оцінку економічного стану банків, що функціонують у регіонах;

3) різні показники оцінювання розвитку банківської системи регіону – забезпечують аналіз розвитку регіональної банківської системи за різними групами показників (інституціональний розвиток, показники впливу на економіку регіону, структура активів та пасивів і т.д.).

Для забезпечення комплексності дослідження інтегральний індекс розвитку банківської системи регіону повинен обчислюватися на основі індексу інституціонального розвитку, індексу економічного розвитку та індексу взаємодії з економікою регіону, за показниками, наведеними у табл. 1.

Показники розвитку банківської системи регіону	
Показник	Методика обчислення
Індекс інституціонального розвитку	
Показник експансії	Відношення кількості банків інших регіонів до кількості банків регіону
Забезпеченість населення регіону підрозділами банків	Кількість внутрішніх структурних підрозділів кредитних організацій на 100 тис. осіб
Концентрація активів	Відношення активів банків регіону до їх кількості
Концентрація власного капіталу	Відношення власного капіталу банків регіону до їх кількості
Індекс економічного розвитку	
Достатність капіталу	Відношення капіталу до активів банків
Частка вкладів населення у зобов'язаннях	Відношення вкладів населення до зобов'язань банків
Ефективність використання залучених засобів	Відношення активів до залучених засобів
Якість кредитного портфеля	Відношення протермінованої заборгованості до кредитів національної банківської системи
Індекс взаємодії з економікою регіону	
Частка активів у ВРП	Відношення активів до ВРП
Частка кредитів у ВРП	Відношення кредитів до ВРП
Рівень розвитку ощадної справи	Відношення депозитів на душу населення до доходів

Примітка. Авторська розробка

Попередньо необхідно шляхом стандартизації перейти від індивідуальних показників розвитку банківської системи до відносних коефіцієнтів. Це уможливить співставленість даних, потрібних для подальшого агрегування. Стандартизація полягає в розрахунку ступеня відхилення величини j -го індивідуального показника, розрахованого для i -го регіону, від величини умовно еталонного коефіцієнта.

Формула обчислення стандартизованого коефіцієнта залежить від характеру його впливу на банківську систему регіону. Якщо збільшення j -го показника забезпечує покращення стану банківської системи, то його обчислюють наступним чином:

$$OK_{ij} = \frac{K_{ij}}{\bar{K}_j}, \quad (1)$$

де K_{ij} – j -й показник банківської системи i -ого регіону;

$\bar{K}_j$ – середнє значення j -ого показника по всіх банківських системах регіонів.

Якщо збільшення j -го показника здійснює негативний вплив на стан банківської системи, то його обчислюють наступним чином:

$$OK_{ij} = \frac{\bar{K}_j}{K_{ij}}. \quad (2)$$

Розрахунок індексів розвитку банківської системи регіону по кожному з трьох блоків здійснюється шляхом підсумовування відповідних відносних коефіцієнтів.

Інтегральний індекс розвитку (ІР) для кожної банківської системи регіону обчислюється за формулою:

$$ІР_i = ІР_i + EP_i + FN_i, \quad (3)$$

де $ІР_i$ – індекс інституціонального розвитку банківської системи i -го регіону;

EP_i – індекс економічного розвитку i -ої регіональної банківської системи;

FN_i – індекс фінансової насиченості регіону фінансовими послугами i -ої регіональної банківської системи.

В подальшому здійснюється ранжування банківських систем регіонів за спаданням інтегрального індексу.

Аналіз значень інтегральних індексів розвитку банківських систем регіонів дозволяє:

- виділити високорозвинені (значна концентрація великих банків у регіонах), середньорозвинені (БС формують декілька великих банків) та слабкорозвинені банківські системи (в основному у регіонах із дрібними регіональними банками) у регіонах;

- оцінити різницю між найбільш та найменш розвиненими регіональними банківськими системами;

- підтвердити існування поляризації у розвитку банківських систем, деяких сусідніх регіонів. Найбільш чітко це можна простежити на прикладі банківських систем м. Києва та Київської області. У даному випадку регіональні умови функціонування (географічне положення – близькість високорозвиненої банківської системи Києва) діють негативно на банківську систему Київської області (займати одне з місць у кінці рейтингової таблиці по інтегральному розвитку).

У зв'язку з цим можна формувати два основних підходи до реалізації регіональної політики розвитку банківської системи: поляризація (формування полюсів росту) або вирівнювання (зменшення територіальних диспропорцій).

Структурні зміни можуть істотно впливати на розвиток економічних процесів і явищ, тому для кількісної оцінки масштабу структурних зрушень у

розвитку банківської системи внаслідок реалізації регіональної політики чи то удосконалення її інструментарію можна використати інтегральний коефіцієнт структурних змін А. Салаї:

$$k_C = \sqrt{\frac{1}{n} \cdot \sum_{i=1}^n \left(\frac{d_i^1 - d_i^0}{d_i^1 + d_i^0} \right)^2}, \quad k_C \in [0;1] \quad (4)$$

де d_i^0, d_i^1 – відносні показники структури банківської системи i -го регіону в базовому і звітному періодах;

n – кількість регіонів.

$$d_i^0 = \frac{f_i^0}{\sum_{i=1}^n f_i^0}, \quad d_i^1 = \frac{f_i^1}{\sum_{i=1}^n f_i^1} \quad (5)$$

f_i^0, f_i^1 – показник, що характеризує розвиток банківської системи i -го регіону в базовому і звітному періодах.

Якщо $k_C = 0$, то змін не відбулося, якщо $k_C = 1$, то відбулися максимальні структурні зрушення.

Методи кластерного аналізу доцільно використовувати для порівняння та групування регіонів зі схожими характеристиками для розроблення заходів регіональної політики розвитку банківської системи.

Схожість або відмінність між регіональними банківськими системами із застосуванням кластерного аналізу встановлюють залежно від метричної відстані між ними. Якщо кожен банківську систему на рівні регіону описати за допомогою n ознак, то вона може бути представлена як точка в n -мірному просторі, і схожість її з іншими регіональними банківськими системами визначатиметься їх взаємним розташуванням, тобто відстанню між ними.

Для кластеризації регіональних банківських систем будується матриця відстаней із застосуванням однієї з метрик відстаней. Найчастіше відстань між двома спостереженнями z_i і z_l визначають як “зважену” евклідову відстань:

$$\rho_{il} = \sqrt{\sum_{k=1}^m w_k (z_{ik} - z_{lk})^2} \quad (6)$$

Вага k -го показника визначається за правилом Фішберна:

$$w_k = \frac{2(n-k+1)}{n(n+1)} \quad (7)$$

Якщо $w_k = 1$, то для всіх $k = \overline{1, n}$ буде звичайна евклідова відстань.

Отримані значення подають у вигляді симетричної ($\rho_{ii} = 0$ та $\rho_{il} = \rho_{li}$) матриці відстаней:

$$R = (\rho_{ij}) \quad j = \overline{1, m}, \quad i = \overline{1, m} \quad (8)$$

До неї застосовують агломеративну ієрархічну процедуру кластерного аналізу, як-от: метод одиничного зв'язку (метод близького сусіда); метод

повного зв'язку (метод далекого сусіда); метод середнього зв'язку; метод Уорда. Найпростішим є метод одиничного зв'язку, що передбачає приєднання одиниці сукупності до кластера, якщо вона близька хоча б до одного представника останнього. Він може бути реалізованим у пакеті Statistica 8.0.

Оптимальну кількість кластерів визначають за показником ентропії, зокрема ту, що призводить до максимального її значення:

$$H = - \sum_{i=1}^k \frac{N_i}{m} \log_2 \frac{N_i}{m} = \log_2 m - \frac{1}{m} \sum_{i=1}^k N_i \log_2 N_i, \quad (9)$$

де H – ентропія класифікації;

m – кількість об'єктів у досліджуваній сукупності (регіональних банківських систем);

N_i – кількість об'єктів (регіональних банківських систем), що потрапили в i -ий кластер;

k – кількість кластерів.

Максимально можливе значення ентропії $H_{\max}$ визначають за формулою (9), коли значення N_i рівні між собою, тобто коли кількість об'єктів рівномірно розподілена в кластерах.

Встановити відхилення ентропії від максимального значення можна за формулою:

$$\Delta H = \frac{(H_{\max} - H)}{H_{\max}} \cdot 100. \quad (10)$$

Зазначимо, що кількість кластерів можна вибрати на основі аналізу спеціальних функціоналів якості, на основі порівняння розбівок на різну кількість класів, можливості зі змістовною інтерпретацією й інших критеріїв.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Доведено, що банківську систему потрібно вивчати в інституційно-функціональному прояві реалізації фінансово-кредитного механізму з дуальним підходом до її розгляду як підсистеми національної банківської системи, так і складової регіональної економіки, що пронизує собою всі сфери життєдіяльності суспільства на визначеній території.

Дуальна інституційно-функціональна приналежність регіональної банківської системи означає її функціональну спрямованість як на реалізацію функцій національної банківської системи, так і регіональної економіки, а також формування її структури сукупністю банківських установ, що розташовані на визначеній території регіональної суспільної системи, які також входять до сукупності банківських установ, що формують усю національну банківську систему.

Обґрунтовано застосування індексного методу при оцінюванні ефективності функціонування банківської системи та реалізації політики її розвитку. Наведено перелік індикаторів та методики їх обчислення з метою розрахунку індексів інституційного, економічного розвитку регіональної банківської системи, а також індексу взаємодії з економікою регіону. Подано методику розрахунку інтегрального індексу розвитку банківських систем, що повинно слугувати основою рейтингування для регіонів.

Запропоновано досліджувати схожість або відмінність між регіональними банківськими системами із застосуванням кластерного аналізу залежно від метричної відстані між ними. Такий метод дозволяє здійснювати групування регіонів з метою вироблення та застосування заходів регіональної політики не до кожної окремо взятої регіональної банківської системи, а до сукупності зі схожими характеристиками.

Подальші дослідження повинні стосуватися розробки критеріїв міри регіоналізації банківської системи, визначення стратегічних напрямів її реформування з врахуванням суттєвого зменшення кількості регіональних підрозділів – філій та безбалансових відділень, зниження обсягів кредитної, інвестиційної та депозитної діяльності на тимчасово окупованих територіях і показників ефективності функціонування регіональної банківської системи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Degryse H., Ather Elahi M., Penas M. F. Determinants of Banking System Fragility a Regional Perspective. Macroprudential Research Network European Central Bank. 2013. S. 11. URL: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecbwp1567.pdf>.

2. Gärtner S., Flögel F. Call for a Spatial Classification of Banking Systems through the Lens of SME. 2014. Centralized Banking in Germany as an Example. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2446822.

3. Pawlik A., Karpińska U., Dziekański P., Adamczyk A. Bankowość spółdzielcza w rozwoju regionalnym. 2021. 208 s.

4. Pluskota P. Współpraca banków spółdzielczych z samorządem lokalnym. *Ekonomiczne Problemy Usług*. № 4(133). S. 249–261. URL: www.wnus.edu.pl/epl.

5. Schmidt D. A. The Impact of Regional Banking Systems on Firms and SMEs – Evidence from five European Countries. 2021. URL: <https://ssrn.com/abstract=3742117>.

6. Колодизев О. М., Бойко О. В., Губарева І. О. та ін. Забезпечення умов стабільного функціонування банківського сектору України. Харків : Вид-во ХНЕУ, 2010. 288 с.

7. Могильницька М. П., Васюта В. О., Побурко Я. О. Ефективність банківської системи регіону: методологія і апробація моніторингу. НАН України. Інститут регіональних досліджень. Львів : ЛБІ НБУ, 2005. 57 с.

8. Regional Policy Challenges. New Issues and Good Practices. OECD. Paris. 31 March, 2009.

9. Rekonstrukcja EBC: zamiast banków centralnych wielopanstwowe banki regionalne. URL: <http://www.obserwatorfinansowy.pl/tematyka/bankowosc/rekonstrukcja-ebc-zamiast-bankow-centralnych-wielopanstwowe-banki-regionalne/>

10. Regional, rural and urban development. A new role for regional policy: local responses for a global crisis. URL: <http://www.oecd.org/regional/anewroleforregionalpolicylocalresponsesforaglobalcrisis.htm>.

REFERENCES

1. Degryse, H., Ather Elahi, M. and Penas, M. F. (2013), Determinants of Banking System Fragility a Regional Perspective. Macroprudential Research Network European Central Bank. s. 11, available at: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecbwp1567.pdf>. (accessed 21 June 2022).

2. Gärtner, S. and Flögel F. (2014), Call for a Spatial Classification of Banking Systems through the Lens of SME. Centralized Banking in Germany as an Example, available at: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2446822 (accessed 24 June 2022).

3. Pawlik, A., Karpińska, U., Dziekański, P. and Adamczyk, A. (2021), Bankowość spółdzielcza w rozwoju regionalnym. 208 s.

4. Pluskota, P. (2018), Współpraca banków spółdzielczych z samorządem lokalnym. *Ekonomiczne Problemy Usług*. № 4(133). S. 249–261, available at: www.wnus.edu.pl/epl (accessed 18 June 2022).

5. Schmidt, D. A. (2021), The Impact of Regional Banking Systems on Firms and SMEs – Evidence from five European Countries, available at: <https://ssrn.com/abstract=3742117> (accessed 15 June 2022).

6. Kolodizyev O. M., Boyko O. V., Hubaryeva I. O. та ін. (2010), Zabezpechennya umov stabil'noho funktsionuvannya bankiv's'koho sektoru Ukrainy. Kharkiv: Vyd-vo KHNEU, 2010. 288 s.

7. Mohyl'nyts'ka M. P., Vasyuta V. O. and Poburko, YA. O. (2005), Efektyvnist' bankiv's'koyi systemy rehionu: metodolohiya ta aprobatsiya monitorynhu. NAN Ukrainy. Instytut rehional'nykh doslidzhen'. L'viv: LBI NBU, 2005. 57 s.

8. Regional Policy Challenges. New Issues and Good Practices (2009), OECD. Paris. 31 March.

9. Rekonstrukcja EBC: zamiast banków centralnych wielopanstwowe banki regionalne, available at: <http://www.obserwatorfinansowy.pl/tematyka/bankowosc/rekonstrukcja-ebc-zamiast-bankow-centralnych-wielopanstwowe-banki-regionalne/> (accessed 13 June 2022).

10. Regional, rural and urban development. A new role for regional policy: local responses for a global crisis, available at: <http://www.oecd.org/regional/anewroleforregionalpolicylocalresponsesforaglobalcrisis.htm>. (accessed 11 June 2022).

Стаття надійшла до редакції 26 травня 2022 року